

ಶಾಸ್ತ್ರಸರಣಿ ದಾಸವಾಣಿ ಭಾಗ-೨

ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಂ ವಂದೇ ತದ್ಭಕ್ತ ಪ್ರವರೋಹಿಯಃ|
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಾಖ್ಯೋ ಗುರುಸ್ತಂಚನಮಾಮ್ಯಹಂ||

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ
ರಚಿತವಾದ ಭಾಷ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯಕಾರರು
(ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸರ್ಗದಲ್ಲಿ) ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು
ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಲಕ್ಷಣಗಳು "ಬಾಲಸಂಘಮಪಿ
ಬೋಧಯದ್ಭೃಶಂ ದುರ್ನಿರೂಪ ವಚನಂ ಚ ಪಂಡಿತ್ಯಃ"
ಎಂದು ಇವೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರೀತ್ಯಾ ಬಾಲಸಂಘ-ಅಥವಾ ಬಾಲಕರು ಎಂದರೆ ಕೇವಲ
ಕ್ಷೀರವೇ ಆಹಾರವಾಗಿರತಕ್ಕ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲ. ಯುವಕರು
ಮತ್ತು ವಯೋವೃದ್ಧರಾದರೂ ಇತರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ (ಅಂದರೆ
ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ನ್ಯಾಯ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಸಾಹಿತ್ಯ
ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅವಾಚೀನ ಕಾಲದ ಭೌತ ಶಾಸ್ತ್ರ,
ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಮೆಡಿಕಲ್
ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇ ಆಗಲಿ) ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದವರು. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿವಕ್ಷಾದಿಂದ
ಬಾಲಸಂಘವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದ. ಅಥವಾ
ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿ "ಶ್ರವಣಧಾರಣ ಪಟುರ್ಬಾಲಃ" ಎಂದೂ
ಹೇಳುವದುಂಟು. ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರಣ
ಮಾಡುವ ಸಾಧರ್ಯ ಉಳ್ಳವನು ಎಂದರ್ಥ. (Persons of
Commonsense and Intelligence) ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ
ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಬಾಲ ಸಂಘಕ್ಕೆ "ಭೃಶಂ" ತತ್ತ್ವ ನಿಶ್ಚಯಕ

ಜ್ಞಾನ ಬುದ್ಧಿಸ್ಥವಾಗುವಷ್ಟು ಬೋಧಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ
ಕೇವಲ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಬಲದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಓದ ತಕ್ಕವರಿಗೆ "ದುರ್ನಿರೂಪ ವಚನಂ ಚ ಪಂಡಿತ್ಯಃ" ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ
ದುರ್ಗಮವಾಗಿದೆ. ನಿರೂಪಣವೆಂದರೆ
ಪರಮತಖಂಡನಪೂರ್ವಕ ಸ್ವಮತ ಸ್ಥಾಪನ.

ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಪರಮತಗಳು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಇವುಗಳ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪ, ತದ್ಗತ ದೋಷಗಳು ಅವುಗಳ
ದೋಷಣೆ ಅಥವಾ ಖಂಡನೆ ಸ್ವಮತ ಅಥವಾ ಯಥಾರ್ಥ
ವೇದಮತ ಸ್ಥಾಪನೆ. ಪುನಃ ಪರರಿಂದ ಬಂದ ಪೂರ್ವ ಪಕ್ಷಗಳು.
ಅವುಗಳಿಗೆ ಖಂಡನೆ, ಸ್ವಶಿಷ್ಯ ಸಂದೇಹ, ತತ್ಪರಿಹಾರ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ
ಮಾಡಲು ಕೇವಲ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಸಾಲದು. ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ, ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭ ತೀರ್ಥರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ
ಮಟ್ಟೀಕಾ ಕೃತ್ವಾದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ
ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಕೆಲಸವಾಗದು. ಪರಮ ಗುರುಗಳ ಕಾರುಣ್ಯ
ಸೇರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಟೀಕಾ ವಚನ.
"ಪರಂ ಶ್ರೀಮತ್-ಪೂರ್ಣಪ್ರಮತಿ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ ಸರಣೀಂ
ಪ್ರಪನ್ನಾ ಮಾನ್ಯಾಃ ಕಿಮಪಿಚ ವದಂತೋಽಪಿ ಮಹತಾಂ".
(ನ್ಯಾಯಸುಧಾ)

ದಾಸರಾಯರದು ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡ. ಮೂಲ ತತ್ವಗಳನ್ನು
ಹೇಳತಕ್ಕಪದಗಳ ಶೈಲಿ ಸ್ವರಸ ಸುಂದರ. ವಿಶೇಷ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡದವರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ
ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರು
ವಿಶೇಷಾರ್ಥ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಮನನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲ.
"ಸ್ಮರ್ತವ್ಯ ಸ್ತುತತಂ ವಿಷ್ಣುಃ ವಿಸ್ಮರ್ತವ್ಯೋ ನಕರ್ಹಿತಿತ್"

ಎಂಬಂತೆ ಸಂತತ ಮಾನಸಿಕ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಪದರೂಪಗಳು ಬಹಳ ಅನುಕೂಲ.

ದಶೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾ ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ಥಾನ ತ್ರಯವೆಂದು ಸಂಕೇತ. ಇವುಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನಿತರ ಶೃತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳನ್ನೂ ಭಾಷ್ಯ, ಟೀಕ-ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ರೂಪವಾಗಿ ಕಾವ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಓದಿ ಆಮೇಲೆ ಗುರು ಮುಖೇನ ವೇದಾಂತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರ ಬರುವುದು. ಮೇಲಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ವ್ಯಾಸಂಗ ಬಹಳ ದಿನ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಾರದು. "ಶ್ರಮಏವಹಿ ಕೇವಲಂ" ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ಪುರಾಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕೆಲವಿಕಾಲ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಭಾರವನ್ನು ದಾಸರಾಯರು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡ ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂದು ಕೇವಲ ಭಾಷಾಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾವವನ್ನರಿಯಲು ಹೋದರೆ ಶ್ರಮ ವಿಫಲವಾಗುವುದು. ಕೇವಲ ಹಿತೋಪದೇಶರೂಪ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಭಾಗ ತಿಳಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವವು. ತಾತ್ವಿಕ ಪದಗಳ ಮತ್ತು ಸುಳಾದಿಗಳ ಭಾವವನ್ನರಿಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರವಣಾದಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ದಾಸರಾಯರನ್ನು

ಶರಣು ಹೊಕ್ಕರೆ ಸಾಧನ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲ.
ಶ್ರಮಸಾರ್ಥಕ; ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನ ಲಾಭ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ
ಅಧ್ಯಯನವಾಗದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ
(ಬಾಲ ಸಂಘಕ್ಕೆ) ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ದಾಸರಾಯರ ಪದ
ಪದ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಳಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ.
ಈ ಗ್ರಂಥ ಸಮೂಹಗಳು "ಬಾಲಸಂಘಮಪಿಬೋಧಯದ್ವೈಶಂ"
ಎಂಬ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ
ಮಾಡಿದವರು ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯ ಮನನ ಮಾಡಲು, ಮತ್ತು
ಪ್ರಮೇಯಗಳು ಬುಧ್ಯಾ ರೂಢವಾಗಲು ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ
ಪಡೆಯಲು ದಾಸೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

ಅರ್ಥಾತ್ ದಾಸರಾಯರ ವಚನಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ
ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಸಂತತಮನನರೂಪ, ಅಧಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಕರಣ ಮತ್ತು
ಅಧಿಕ ದಾರ್ಥ್ಯಾರ್ಥದೋತನ ಈ ರೀತಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
"ಸುಧಾ ಓದಬೇಕು;ಪದ ನೋಡಬೇಕು" ಎಂದು ವಚನವಿದೆ.
"ಸುಧಾ ಓದಿಪದಾ ನೋಡು" ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅಧ್ಯಯನ
ಮಾಡದೇ ಇದ್ದವರು ಸಚ್ವಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರವಣದ್ವಾರಾ
ಅಧಿಕಾಯಾಸವಿಲ್ಲದೇ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು
ಸಾಧನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ಅಧಿಕಾರಿಕ ಜನ್ಮವು
ವ್ಯರ್ಥವಾಗದಂತೆ ದಾಸರಾಯರ ಗ್ರಂಥ ಸಮೂಹದ್ವಾರಾ
ಉಪಕಾರ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಯದ್ಯಪಿ ದಾಸರಾಯರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮೂಲ
ಗ್ರಂಥಗಳಿಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಟೀಕಾ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗಾಗಲಿ ಪಂಕ್ತಿಯ
ಮೇಲೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ, ತತ್ವಗಳನ್ನು

ವಿಭಜಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಮೇಯವನ್ನಾಗಲಿ, ವಿಷ್ಣು
 ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನಾಗಲಿ, ಜೀವರ ಅಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ತಾರತಮ್ಯ,
 ಪಂಚಭೇದ, ಹಿತೋಪದೇಶ, ಅಯಥಾರ್ಥ ತತ್ವನಿಂದಾ,
 ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ರೂಪಕಗಳಲ್ಲಿ
 ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ ತತ್ವಸಾರವನ್ನು ಬಾಲಸಂಘಕ್ಕೆ
 ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಲ್ಲವಿ ಮತ್ತು ಅನುಪಲ್ಲವಿಗಳು ಆಯಾ ಪದಗಳಿಗೆ
 ಉಪಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ವಾಕ್ಯದಂತೆ. ಮುಂದಿನ ನುಡಿಗಳು
 ಪ್ರಮಾಣಾ ಧಾರಗಳಿಂದ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಪೂರ್ವಕ ವಿಷಯ
 ಪುಷ್ಟೀಕರಣ. ಕೊನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಸಂಹಾರ.
 ಮುದ್ರಿಕೆಯ ಹರಿನಾಮದೊಂದಿಗೆ ಪದವು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
 ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿದೆ ದಾಸರಾಯರ
 ತತ್ವಪ್ರತಿಪಾದನೆ. ಇವರಿಗೆ ಶೃತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರ
 ವಚನಗಳು ಮತ್ತು ಟೀಕಾಗಳೇ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಮಾಣಗಳು.
 ವಿಷಯ ಪುಟ್ಟದಾಗಿದ್ದರೆ ಪದದ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದರೆ
 ಸುಳಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ, ಕೆಲವೊಂದುಸಲ ಷಟ್ಪದಿಯ ಪದ್ಯಗಳ
 ಮೂಲಕ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಕವನ ಪ್ರವಾಹ, ಜ್ಞಾನ, ಧ್ಯಾನ,
 ಭಕ್ತಿ, ಬೋಧ, ಹಿತನುಡಿಗಳು, ಉಪಾಸನಾ, ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ
 ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ
 ನಾಟಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ದಾಸರಾಯರ ಕೃತಿ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಹರಿ
 ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದಕ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ನೋಡುವಾ.
 ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಪ್ರಥಮ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಶಬ್ದಕ್ಕೆ
 ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು, ವಿಷ್ಣು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.
 ಪ್ರತಿಪಾದನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು **"ತನ್ನೋವಿಷ್ಣುಃ
 ಪ್ರಚೋದಯಾತ್"** **"ನಾಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಯಮಾವಿಶಂತಿ"**
"ಯೋಂತಃ ಸಮುದ್ರಕವಯೋವದಂತಿ" ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣ

ವಚನಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ "ಏಕೋ ರುದ್ರ ಅಸೀತ್", "ಉಗ್ರೋರುದ್ರ", "ತನ್ನೋರುದ್ರಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್" ಇತ್ಯಾದಿ ವಚನಗಳು ವಿರೋಧವಾಗಿ ರುದ್ರ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಒಬ್ಬವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕೂಡುತೇ ಹೊರತು, ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಧರ್ಮ ಕೂಡಲಾರದು.

ಈ ಶೃತಿ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿರೋಧವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ಶ್ರೀಮದ್ವರು ಅಂಭಣೀ ಸೂಕ್ತ ಶೃತಿ ವಚನವನ್ನು ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ "ಯಂ ಕಾಮಯೇ ತಂ ತಮುಗ್ರಂ ಕೃಣೋಮಿ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ತಂ ಋಷಿಂ ತಂ ಸುಮೇಧಾಂ" ಎಂದು ಇರುವುದು. ಇದು ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಪರವಚನ. ತನಗೆ ಇಚ್ಛೆ ಬಂದವರಿಗೆ ರುದ್ರ ಪದವಿ, ಬ್ರಹ್ಮ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಮರ್ಥನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ. (ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ದೇವತೆಗಳು ಉಮಾಪತಿ ರುದ್ರ, ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮ). ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಇಂಥ ಬಲಜ್ಞಾನ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾದವನು "ಸಮುದ್ರಾಂತಃ ಶಾಯಿ" ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ನಿರ್ಧಾರವಾಯಿತು ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ, ಮೋಕ್ಷದಾತ. ರುದ್ರನು ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾಗಲಾರ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುವೇ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷಯಕ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಸೂತ್ರದ ಆಶಯ. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವತ್ತಾದ ಸುಂದರ ನಿರೂಪಣೆ ಇದೆ.

ದಾಸರಾಯರು ಸ್ತೃತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿ
ವಿಷ್ಣು ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹರಿ ಮತ್ತು ಹರ
ಯಾವ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೋ ಅವರಿಗೆ
ನಿಯಮೇನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಯಿತು? ಅದರ
ಮೇಲೆ ಯಾರು ಉತ್ತಮರು? ಎಂದು ನಿರ್ದಿಸಬೇಕೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ದಾಸರಾಯರು. ಹರಿಹರರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ
ಭಕ್ತರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಹರಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಸಾಧನೆ
ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಥಾಭಾಗಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುತ್ತವೆ. ದಾಸರಾಯರದು ನೂತನ
ಮಾದರಿಯ ಯುಕ್ತನು ಸಂಧಾನ.

**ಹರಿಯಧಿಕ ಹರನಧಿಕ ಎಂದು ಬಡಿದಾಡದಿರಿ|
ಹರಿ ಹರರ ಭಕುತರೇ ಇದಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ||ಪ||**

ಹೇ! ಹರಿ ಹರರ ಭಕ್ತರುಗಳಿರಾ! ಪ್ರಮಾಣಾಧಾರವಿಲ್ಲದೇ ಹರಿ
ಅಧಿಕ ಹರ ಅಧಿಕ ಎಂದು ವಿವಾದ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ.
ಸ್ತೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಹರಿ ಹರರು ಕೊಟ್ಟ ವರಗಳಿಂದ
ಅವರವರ ಭಕ್ತರುಗಳಿಗೆನಾಯಿತೆಂದು.

**ಹರಿಯ ಬಾಗಿಲುಕಾಯ್ದು ಬಲಿ ಭಾಗ್ಯವಂತನಾದ|
ಹರನ ಬಾಗಿಲಕಾಯ್ದು ಬಾಣನಳಿದ||
ಹರಿ ಒಲಿದು ಭೀಮನಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪದವಿತ್ತ|
ಹರನೊಲಿದ ಜರಾಸಂಧ ಹತನಾದುದರಿಯ||೧||**

ಬಲಿ ಮತ್ತು ಬಾಣ ಇವರುಗಳು ಹರಿ ಹರರ ವರಗಳಿಂದ
ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಅಧಮ ಫಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.
ಭೀಮ ಜರಾಸಂಧರಿಗೆ ಯುದ್ಧಸಂಧಿಸಿ ಭೀಮನು

ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ವಧೆಮಾಡಿದ. ಹರಿ ಕೊಟ್ಟವರ ಪ್ರಬಲ
ಆದ್ದರಿಂದ ಭೀಮನಿಗೆ ಜಯ. ಇದರಿಂದಲೇ ಹರಿ
ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ದಾಸರೇ ಕೇವಲ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಹರಿ
ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ತತ್ವ ನಿರ್ಧರಿಸುವದು ಸರಿಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.
ಪಾಣಿನಿರೀತ್ಯಾ ಬಹುವಚನವೆಂದರೆ ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ಮೂರು
ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಹಾಗದರೇನೇ ಬಹು
ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ತತ್ವ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಗಲಿ. ಎರಡೇಕೆ ನಾಲ್ಕು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಹೇಳುವೆವು.

**ಹರಿಯ ನೆನೆದು ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಬಂದ ದುರಿತವ ಗೆದ್ದ|
ಹರನೊಲಿದವನ ಪಿತ ಹತನಾದನು||
ಹರಿ ಒಲಿದ ವಿಭೀಷಣ ಪೂರ್ಣ ವರ ಪಡೆದ|
ಹರನೊಲಿದ ರಾವಣನು ಹತನಾದುದರಿಯ||೨||**

ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಗರ್ಭವಾಸದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ
ನಾರದರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ನಾರಾಯಣ ಮಂತ್ರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ
ತನ್ನ ತಂದೆ ಕೂಡಿಸಿದ ಅನೇಕ ಯಾತನೆಗಳಿಂದ ಪಾರಾದನು.
ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ನಾಶವಾಗದೇ ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ,
ಹತಾಶನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವೇ ಮಗನ ವಧೆಗೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ,
ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನ ಬಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದವನು
ಯಾರೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಆಗ್ರಹ ಮಾಡಿದನು. ಈ
ಕಂಭದಲ್ಲಿರುವನೇ ಎಂದು ಕಂಭದ ಕಡೆ ಕೈತೋರಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.
ಅಲ್ಲಿ ಹರಿ ಇರುವನೆಂದು ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಖಚಿತ ಉತ್ತರ. ಖಳನು
ಗದೆಯಿಂದ ಕಂಭಕ್ಕೆ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಕಂಭ ಸ್ಫೋಟವಾಗಿ

ನರಸಿಂಹಾವತಾರವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು
ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರನಾದನು, ಹರಿಯು
ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ. ನೋಡಿರಿ ಹರಿನಾಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮನ ವರ
ಪಡೆದ ದೈತ್ಯನೇನಾದನು?

ಅದೇರಿತಿ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮದೇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ
ರಾಜ್ಯ ದೊರಕಿತು. ಹರನ ವರ ಪಡೆದ ರಾವಣ
ನಾಶಹೊಂದಿದನು.

ದಾಸರೇ, ಈ ಹರ ವರಕೊಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯರು,
ಅವಿವೇಕಿಗಳು, ಸಹಜ ದುರ್ಬಲರು. ಅವರವರ
ಉನ್ನತ್ತತೆಯಿಂದಲೂ ಅಚಾತುರ್ಯಗಳಿಂದ ಸೋಲು ಮತ್ತು
ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಇವರನ್ನು
ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂಥ ಪ್ರಚಂಡ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತು
ಪ್ರಳಯ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತನಾದ ಹರನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಂದೇಸಲ
ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ದುಡುಕುವದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು
ತೋರುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೀವು ಹೇಳುವದೂ ಸರಿಯೇ. ಆದರೆ ಈಗ
ಕೇಳಿರಿ. ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ
ಹರನಿಗೇನಾಯಿತೆಂದು ನೋಡುವಾ.

**ಹರನ ವರ ಪಡೆದ ಭಸ್ಮಾಸುರನು ಗರ್ವದಲಿ|
ಹರನ ಶಿರದ ಮೇಲ್ಕರವನಿಡಲು ಬರಲು||
ಹರಿಯೇ ನೀಪೊರೆಯೆಂದು ತ್ರಿಪುರಾರಿ ಮೊರೆಯಿಡಲು|
ವರದ ಪುರಂದರ ವಿಟ್ಟಲ ಕಾಯ್ದದರಿಯ||೩||**

ಭಸ್ಮಾಸುರನಿಂದ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲ್ಪಟ್ಟ ರುದ್ರನು
ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಷಯವಲ್ಲವೇ. ಈಗ
ನೀವೇ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿರಿ. ಹರಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂದು
ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ
ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿರಾ! ಶೃತಿಸ್ತೃತ್ಯುಕ್ತವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ
ಮಾಡದೇ ವಿವಾದ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ.

ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವು ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದರೂ ನಾವು ಉಮಾಪತಿ ರುದ್ರ
ದೇವನನ್ನು ಪೂರಾ ಕೈಬಿಟ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿರಿ.
ತಾರತಮ್ಯಾನುಸಾರ ರುದ್ರ ದೇವರು ಐದನೇ ಕಕ್ಷಾದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.
ಶೇಷಪದವಿಗೆ ಬಂದು ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು
ಮನೋಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿರುವಂತೆ **"ಪುತ್ರೇತಿ ತನ್ಮಯತಯಾ ತರವೋ ಪಿನೇದುಃ
ತಂ ಸರ್ವಭೂತ ಹೃದಯಂ ಮುನಿಮಾನತೋಸ್ಮಿ";**
ವ್ಯಾಸರ ಪುತ್ರರಾದ ಶುಕರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ
ದ್ರುಮಲತೆಗಳು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟವು. ಅಹಂಕಾರ ತತ್ವಾಭಿಮಾನಿ
ಯಾದ್ದರಿಂದ, **"ತೈಲಧಾರೆಯಂತೆ ಮನಸುಕೊಡು
ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸವಾಸ ಗೌರೀಶ ಈಶ"** ಎಂದು
ದಾಸರಾಯರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಅನೇಕ ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ
ರುದ್ರದೇವರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, **"ಅಹಂಭೋಗ ಪ್ರದೋವತ್ಸ
ಮೋಕ್ಷದಸ್ತು ಜನಾರ್ದನಃ"** ಎಂದು. ಮೋಕ್ಷಬೇಕಾದರೆ
ಜನಾರ್ದನನ ಬಳಿ ಹೋಗಿರಿ. ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಕೇಳುವದಿದ್ದರೆ
ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನಿರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ರುದ್ರದೇವರು.

ಭಕ್ತರು, ಯಾವ ದೇವತೆ ಯಾವದಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನಿ? ಎಷ್ಟು
ಶಕ್ತರು? ಈ ವಿಷಯವನ್ನು, ತಾರತಮ್ಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ತತ್ವ, ಕರ್ಮಜ ದೇವತೆಗಳನ್ನರಿತು

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಯದ್ವಾ ತದ್ವಾ ಕೇಳಿದರೆ, ಅವರು
ಕೊಡಲಾರದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಆಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳು
ಕುಪಿತರಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ
ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ
ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಮತ್ತು ದೇವತಾ ತಾರತಮ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು
ನಿರಂತರ ಮನನ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಎಂಬುದು
ವಿಚಾರ.